

13 juni 2023

Geachte heer Van der Vegt,

Deze brief schrijven we omdat we ons zeer grote zorgen maken over de inroostering van het eindexamen Nederlands voor vwo, 1^e tijdvak. In vrijwel alle voorafgaande jaren stond dit examen in de eerste examenweek, of lange tijd zelfs als eerste 'grote' examen voor vwo'ers op de rol, terwijl het nu op de een na laatste examendag is ingeroosterd. Vanuit verschillende kanten worden we als landelijke vakvereniging benaderd door collega's die zich gealarmeerd afvragen waarom Nederlands vwo zo laat in de examenperiode van 2024 geroosterd is. Dit gaat geheel problemen opleveren en daarom trekken we nu nogmaals aan de alarmbel.

Tijdens eerdere gesprekken met het CvTE heeft *Levende Talen Nederlands* (LTN) deze zorgen al meermaals uitgesproken. Hoewel we begrip hebben voor de complexiteit van het examenrooster en de verschillende factoren waar roostermakers mee te maken hebben, is het onbegrijpelijk dat het examen Nederlands vwo zo laat in de examenperiode geroosterd is.

Wij voorzien de volgende problemen:

1. Nederlands staat al jaren bekend als een zeer nakijkintensief vak (zie ook het onderzoek van Kuhlemeier & Kremers, 2013); de kwaliteit van de correctie zal zonder meer lijden onder de tijdsdruk.
2. Voor alle leerlingen is Nederlands een verplicht vak, dat bovendien valt onder de kernvakkenregeling. Het belang van het vak bij slagen of zakken is daarmee ook groter dan dat van vakken die geen kernvak zijn. Een dermate belangrijk examen laat in de examenperiode heeft ook nadelen voor leerlingen, waaronder vermoeidheid na een lange examenperiode.
3. Voor heel veel leraren is de examenbespreking en de handreiking onmisbaar. Dit jaar is de handreiking vwo alleen al bijna 4000 keer gedownload (die van havo bijna 5000 keer). De korte tijdsperiode in 2024 maakt het onmogelijk een examenbespreking voor vwo te organiseren, met als gevolg interpretatieverschillen en dus beoordelingsverschillen tussen vakcollega's, hetgeen ook van invloed zal zijn op de tweede correctie.
4. Het examen in 2024 zal als eerste invulling geven aan de vernieuwingen die eerder voor dit examen zijn afgekondigd. Voor vwo lijken die vernieuwingen, gezien het oefenmateriaal, substantieel. Deze vraagtypen zullen hoogstwaarschijnlijk leiden tot veel discussie over de opgaven en de antwoorden omdat juist meer ingezet wordt op interpretatie en diep tekstbegrip. Voor een succesvolle implementatie van de vernieuwing is zorgvuldige collegiale beraadslaging een sine qua non; de tijd hiervoor ontbreekt nu.

5. Er is een schreeuwend tekort aan docenten Nederlands, zeker aan eerstegraads docenten. De suggestie van het CvTE dat leraren dan maar 'minder examenklassen moeten nemen' is niet realistisch. De leraar Nederlands heeft doorgaans meerdere eindexamenklassen en grotere groepen (d.w.z. alle leerlingen hebben Nederlands). De schaarste aan docenten Nederlands zal ertoe leiden dat eerder meer examenklassen aan de individuele docent Nederlands toegekend zullen worden dan minder.
6. Ook dit schooljaar is opnieuw gebleken dat de post er niet in slaagt de examenwerken binnen één werkdag van de examinerator bij de gecommitteerde te bezorgen (twee of drie dagen zijn geen uitzondering), waardoor de tijds- en werkdruk nogmaals wordt opgevoerd.

Wat ons betreft is helder dat aan deze zeer onwenselijke situatie iets gedaan moet worden. We stellen de volgende oplossing voor:

Het rooster voor 2024 wordt aangepast. Het besluit gaat in per 1 augustus 2023, dus er is nog tijd. Nederlands vwo zou dan gewisseld moeten worden met een vak met minder leerlingen of minder correctielast.

Wij vertrouwen erop dat het CvTE onze zorgen deelt. Wij verzoeken het CvTE met klem op zeer korte termijn het examenrooster aan te passen, dan wel met een andere bevredigende oplossing te komen. In tijden van een groot tekort aan leraren Nederlands en een alsmaar oplopende werkdruk, is het zeer onverstandig om de werkdruk nog verder op te voeren. Dit zal enkel leiden tot onaantrekkelijkheid van het beroep en tot uitstroom van de schaarse leraren Nederlands die er nog zijn.

Met vriendelijke groet,

dr. Robert Chamalaun
voorzitter *Levende Talen Nederlands*

drs. Ramon Groenendijk
bestuurslid *Levende Talen Nederlands*, Examens